

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Kalapüügiseaduse eelnõu

Sigmar Suu
Kaire Märtin

Eelnõu eesmärk

- Eelnõuga viiakse seadusandlus kooskõlla Euroopa Liidu kontrollimääruse nõuetega. Selleks muudetakse kalapüügisteadust, karistusregistri seadust, kalandusturu korraldamise seadust ja riigilõivuseadust.
- Eelnõuga võetakse üle EL kontrollimääruse nõudeid, uusi kohustusi ei kehtestata.

Kalapüügiseaduse peamised muudatused

- kala päritolu muutub digitaalselt jälgitavaks kogu tarneahela ulatuses;
- kalalaevad varustatakse järk- järgult asukoha jälgimisseadmetega;
- kala päritolu tõendamise reegleid muudetakse (10 kg merel oma tarbeks ostu puhul, 30 kg sisevetel);
- kalapüügiandmete esitamine muutub täpsemaks, s.h harrastuspüügis;
- tugevdatakse järelevalvet ja karmistatakse karistusi ebaseadusliku kalapüügi tõkestamiseks tõsiste rikkumiste korral, arvestades rikkumise korral püütud kala väärtust.

Kui kalapüügiseadust vastu ei võeta

- kohaldub kontrollimääruse säte art 60.1, mis sätestab, et kala tuleb kaaluda täies mahus peale lossimist sadamas või maaletulekukohas liigi kaupa, erandeid kasutada ei saa;
- kaalumist saavad teostada ainult kalapüügiloa omanikud;
- lisaks halduskoormust vähendavaid sätteid ei saa kohaldada.

Kala kaalumine

Halduskoormust vähendavad KPS muudatused hõlmavad järgmist:

- lihtsustatakse kaalumisloa andmist. Kaalumisluba loetakse antuks isikutele, kellel on kalapüügiluba või kes on loale kantud (kapten või kalur). Muud isikud saavad kaaluda, kui teavitavad sellest Keskkonnaametit (edaspidi KeA). Teavitamine on kiirem ja lihtsam menetlus võrreldes loa menetlusega, lisatud on vaikimisi menetlus;
- kavandatud on volitusnorm, mis võimaldab ministril kehtestada kaalumise erandeid nagu segakala kaalumine sadamas või kaalumine peale transporti tehases
- lisatud on võimalus kaaluda kala ka kalibreeritud kaalul. Kehtivas seaduses on lubatud vaid taadeldud kaalu kaustamine;
- lihtsustatakse kaalumiskoha heakskiitu. Näiteks peale transporti kaalumine on lubatud teha üksnes heakskiidetud kohas, siis peab isik teavitama sellest. Teavitamine on kiirem ja lihtsam menetlus võrreldes loa menetlusega, lisatud on ka vaikimisi menetlus;
- täiendatakse KPS-i volitusnormiga, mille alusel on ministril õigus kehtestada kaalumisele täpsustavad nõuded, kui vastav vajadus tuleneb EL-i õigusaktist. Seega on volitusnorm selgelt piiritletud EL-i õigusest tuleneva vajadusega.

Päritolu tõendamise ja veodokumendi erandid

Halduskoormust vähendavad KPS muudatused hõlmavad järgmist:

- 10 kg erandi sisseviimine, et jälgitavuse nõudeid ei peaks järgima kalapüügi ja vesiviljelustoodete omatarbeks ostu puhul. Kontrollmäärus sätestab, et liikmesriik võib vabastada jälgitavuse nõuete täitmisest (partii koostamine) väikesed kalapüügitoodete kogused, mis müüakse tarbijatele otse püügilaevadelt, laevata püüdvatelt käitajatelt või mageveepüügiga tegelevatelt käitajatelt. Kui KPS ei muudeta tuleb 0 kg alates partiid moodustada, et kala ja vesiviljelustooteid müüa;
- 30 kilogrammi erand sisevetes - esmakokkuostu vormistamata kala müügi piirmäär tarbijale;
- Transpordidokumendi erandi sisseviimine. Kontrollimäärus sätestab, et transpordidokumenti esitamisest võib vabastada vedaja kui kalapüügitooteid transporditakse sadamaalal või kuni 25 km kaugusele lossimiskohast;

Kalalaevade asukoha jälgimine ja punktisüsteem

Halduskoormust vähendavad KPS muudatused hõlmavad järgmist:

- rannapüügis alla 9 m laevadele erandi rakendmaine jälgimisseadmete paigaldamiseks. Seaduses on sätestatud üleminekuaeg, kasutatakse ettenähtud erandit, et merel kasutatavatele alla 9 meetri pikkustele kalalaevadele tuleb paigaldada jälgimisseadmed alates 1. jaanuarist 2030. Alla 9 m laevade puhul peab liikmesriik erandi kehtestama. 9-12 m laevadele kohaldub nõue 2028. a;
- kulutõhusate seadmete võimalus kalalaevade asukoha jälgimise nõude puhul. Näiteks traalpüügis on kohustus kasutada satelliitjälgimisseadmeid, see poel aga enam kohustus, eelnõu võimaldab satelliitjälgimissüsteemi asemel kasutusele võtta kulutõhusama mobiilsidel põhineva seadme.
- tõsiste rikkumiste punktide kustutamine varem kui 3. a. Sätestatakse võimalus KeA-le kustutada tõsise rikkumise toimepanemise eest kalurile, kaptenile või kalalaevatunnistuse omanikule määratud punktid varem, kui on sätestatud kontrollmääruses. Tegemist on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2025/1766 artiklis 36 sätestatud lubatud erandi rakendamisega, mille liikmesriik peab jõustama;

Kalalaevatunnistus ja kalapüügiluba

Halduskoormust vähendavad KPS muudatused hõlmavad järgmist:

- muudetakse kalapüügiloa muutmismenetluse tähtaega lühemaks, kahe nädala asemel viie tööpäevani;
- rakendatakse erandit, et kalapüügilole ei kanta kalalaeva mille pikkus on alla 10;
- sätestatakse võimalus vahetada kalapüügilole mitte ainult kalureid vaid ka kalalaevu;
- sätestatakse võimalus anda kalapüügiluba kõrvaltingimusega, et vältida olukorda, kus kalalaevatunnistuse neljakuulise kehtivuse peatamise tõttu ei oleks võimalik luba väljastada terveks aastaks;
- tunnistatakse kehtetuks kohustus hoida laeva pardal paberikandjal kalalaevatunnistust millega püütakse kala väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni all oleval veealal;
- tunnistatakse kehtetuks kohustus omada kalapüügiloa paberärakiri, püügil väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni oleval veealal;
- tunnistatakse kehtetuks kohustus tagastada kehtivuse kaotanud kalalaevatunnistus.

Kokkuvõttes

- Meile ei pruugi meeldida kõik, mida EL kontrollimäärus kaasa toob, kuid me vajame erandeid ja lihtsustusi, mida KPS eelnõu endas kätkeb.
- Seega leiame, et vajame KPS muudatuse vastu võtmist võimalikult ruttu.